

การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษา ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย

The Development of Positive Behaviors in line with Sufficiency Economy
Among Educational Personnel under the
Office of the Basic Education Commission
in 8 Provinces in the Upper North of Thailand.

กิตติภณ สุพรรณกลาง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แนวทาง
การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และแนวทางการสร้างมาตรฐานพฤติกรรมที่พึงประสงค์
ของบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 189 คน ผู้บริหาร
จำนวน 21 คน นักเรียน จำนวน 371 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ตามความคาดหวังที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทุกกลุ่มสาระ พฤติกรรมด้าน
การเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้อง/
บูรณาการในการจัดการเรียนรู้ของครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ย อยู่ใน
ระดับที่สูงที่สุด
2. พฤติกรรมการเรียนรู้และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ ของนักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมของระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับ
ความสามารถในการประยุกต์ใช้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก
3. พฤติกรรมการบริหารและการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามกรอบงานของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารตามกรอบงานโดยภาพรวม
ของระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก

¹ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ครูผู้สอนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การเรียนรู้ศิลปะ มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับด้านการวัดผลและประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ประเมินผู้เรียนได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์

ด้านนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับน้อย ดังนั้นนักเรียนควรหาโอกาสดูการทำงานของคนประสบความสำเร็จที่เป็นตัวอย่างหรือได้รับรางวัลเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ

คำสำคัญ: การพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this thesis was to study the desirable behavior development, guidelines of the desirable behavior development, and guidelines of the desirable behavior standard creating of the education persons based on the philosophy of sufficiency economy in the schools under the Office of the Basic Education Commission, 8 provinces of the upper Northern. Sample groups were consisted of 189 Teachers, 21 Executive and 378 Students, Collecting data by using questionnaires.

The research found that:

1. The behavior of the learning management and the ability of the philosophy of sufficiency economy application that expectation for students to learn from every strand groups was the highest average level. And the behavior of the learning management and the ability of the philosophy of sufficiency economy application which interpolation / integration of the learning management of every strand group teachers and the student development activities was the highest average level.
2. The behavior of the learning management and the ability of application of the learning strand group students in the overall level of behavior was an intermediate level. And the ability of the philosophy of sufficiency economy application was a high level.

3. The behavior of management and the philosophy of sufficiency economy application based on the frame work of the school executive showed that the behavior of management based on the frame work in the overall of behavior was a high level and the ability of application was a high level.

The suggestion of the studied result application for the teachers who had a high level in the desirable behavior in the philosophy of sufficiency economy application of the learning strand group of the career & technology, the foreign language and the art, but had the average level lower than in other the learning strand groups; are that the teachers should study about the measurement and evaluation that can be used to evaluate the learners to meet the objectives. And the suggestion for the students who had a high level in the desirable behavior in the philosophy of sufficiency economy application of the learning strand group of the society, religion & culture and the science, but had the average level lower than in other the learning strand groups; are that the students should find the opportunity to study the working of the peoples who are successors for be good model, or who are awarded for stimulate the motivation.

Keywords: The development of desirable behavior, Sufficiency Economy applicatio

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านการศึกษาอย่างใหญ่หลวงทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างมากมาย ประเทศไทยประสบปัญหาการชะลอตัวด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) จนก่อให้เกิดปัญหานี้สาธารณะเพิ่มมากขึ้น จากเดิมเมื่อปี พ.ศ. 2545 หนี้สินต่อครัวเรือนของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถึงปี พ.ศ. 2554 คือจาก 82,485 เป็น 136,562 บาท สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2554: 95)

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม : 25 มิถุนายน 2519 (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548 : 12) ที่ว่า

“...การให้การศึกษาเป็นงานที่ละเอียด ซับซ้อน และกว้างขวางมาก จะต้องกระทำโดยอาศัยความรู้ ความสังเกต จดจำ และความฉลาดรอบคอบอย่างสูง
ก็ต้องอาศัยความเสียสละอดทน ความเพียรพยายาม ความสุจริต และความเมตตาอันกว้างขวางด้วยพร้อม จึงจะสำเร็จผลที่พึงประสงค์ได้...”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปณิธานนำทางในการพัฒนา และบริหารประเทศ เพื่อสร้างความสมดุล และภูมิคุ้มกัน มุ่งพัฒนาสู่ สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4) และดำเนินการตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ดาร์สว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญในฐานที่สูงขึ้น”

วัฒนธรรมทวนกระแสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเปรียบเสมือนแสงเทียนที่ส่องสว่างให้เห็นหนทางที่ก้าวเดินต่อไปของแต่ละบุคคล ชุมชน และของประเทศชาติ โดยเป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามศักยภาพที่มีอยู่จริง อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคง และเตรียมพร้อมด้วยความไม่ประมาทในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น นับเป็นกระบวนการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงมากกว่าการสร้างความสำเร็จเติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดที่ลอกเลียนแบบจากรูปแบบการพัฒนาของสังคมอื่นๆ โดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ ซึ่งการมุ่งเน้นแต่ผลลัพธ์ในระยะสั้นมากกว่าความยั่งยืนของการพัฒนา นับเป็นการเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนทั้งหลายที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก ปัจจุบันประชาชนชาวไทยทุกระดับในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม นักวิชาการ ได้ย้อนกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาและดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2)

การที่จะทำให้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงกลายเป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของนักเรียน และชุมชนให้รู้จักพึ่งตนเอง และใช้ชีวิตแบบมีสมดุลทุกด้าน สามารถสร้างคุณประโยชน์ให้สังคม และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีผลกระทบน้อยที่สุด ในการดำเนินการด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นจะต้องให้ครอบครัว และชุมชน โดยเฉพาะสถานศึกษารับทราบ เข้าใจ ปรับใช้ และพัฒนาสู่การประยุกต์อย่างเป็นวิถีชีวิตโดยยึดหลักการพัฒนาที่มุ่งคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาที่เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม แก่ลูกหลานในครอบครัว รวมทั้งไปกับการลงทุนทางทรัพยากร เงิน และความรู้จากภาครัฐ และเอกชนอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง การจะให้ผลดังกล่าว จะต้องเริ่มที่การจัดการศึกษา ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่อยู่ในชุมชน ซึ่งมีบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน จะต้องเป็นผู้ที่ควบคุมการใช้จ่ายของตนเอง การประหยัดและการออมเงิน การสร้างรายได้หรือการช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน การสร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ การสืบสานวัฒนธรรมไทย การส่งเสริมศาสนา การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในสังคม ชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน สถานศึกษาใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เป็นส่วนราชการในเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การปฏิบัติราชการจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ คำสั่ง แผนนโยบาย และแผนการปฏิบัติราชการที่ผู้บังคับบัญชากำหนด การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญสามารถช่วย

พัฒนาประเทศชาติในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตร สังคม การเมือง วัฒนธรรม หากนักเรียนและเยาวชนได้รับการอบรมบ่มเพาะให้เป็นคนดี คนเก่ง เปี่ยมด้วยคุณธรรม นำความรู้ ไปพัฒนาประเทศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างมาตรฐานพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประกอบด้วย ครู นักเรียน ผู้บริหาร ที่ดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครูผู้สอน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size) ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน
2. นักเรียน ผู้วิจัยได้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sample size) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 378 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีวิธีสร้างเครื่องมือดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการสอบถามผู้บริหาร ครูและนักเรียน โรงเรียนต้นแบบ

ที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้บริหาร ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการบริหารงานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาที่พบในการบริหารงานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูผู้สอน ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แยกเป็น 3 ข้อ
 - 3.1 เกี่ยวกับระดับการเรียนรู้ที่ความคาดหวังจะเกิดกับผู้เรียน
 - 3.2 ระดับการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้านตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.3 ระดับที่เน้นในการประเมินผู้เรียนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละด้านตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

นักเรียน ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการได้เรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ของครู
- ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดประเด็นและข้อคำถามในสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา
3. ร่างประเด็นคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
4. นำข้อคำถามจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
5. ทำบันทึกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ เนื้อหา ความตรงเชิงเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้างและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

6. ดำเนินการปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ทำหนังสือและเดินทางไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากโรงเรียนที่ทำการสุ่มตัวอย่าง ได้ข้อมูลมาตามที่กำหนดไว้

ข้อมูลเชิงปริมาณ

เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ด้วยแบบสอบถาม จากโรงเรียนที่ดำเนินการโรงเรียนต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ดังนี้

1. ครูผู้สอน ใช้แบบสอบถาม สอบถามครูผู้สอนกลุ่มตัวอย่างการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
2. นักเรียน ใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้น ม. 3 และ ม. 4
3. ผู้บริหาร ใช้แบบสอบถาม สอบถามการดำเนินการรูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรทางการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประกอบด้วย แบบสอบถามใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามวิเคราะห์การถดถอย (multiple regression analysis) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้ค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความสัมพันธ์

สรุปผล

1. ผลการศึกษาของครูผู้สอน พบว่า พฤติกรรมด้านการเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคาดหวังที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูงที่สุด และพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้อง/บูรณาการในการจัดการเรียนรู้ของครูกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับที่สูงที่สุด จากการทดสอบไคสแควร์ พบว่า ตัวแปรที่แตกต่าง ได้แก่ จิตมีภูมิคุ้มกัน ด้านจิตพอประมาณ
2. ผลการศึกษาของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมของระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อยู่ในระดับมาก จากการทดสอบไคสแควร์ พบว่า ตัวแปรที่แตกต่าง ได้แก่ จิตพอประมาณ จิตมีภูมิคุ้มกัน จิตมีความรู้

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้บริหาร พบว่า พฤติกรรมการบริหารและการนำไปประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามกรอบงานของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า พฤติกรรมการบริหารตามกรอบงานโดยภาพรวมของระดับพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก และระดับความสามารถในการประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก จากการทดสอบไคสแควร์ พบว่า ตัวแปรที่แตกต่างกัน ได้แก่ จิตพอประมาณ จิตมีเหตุผล โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Multiple Regression) ของบุคลากรครู พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะดังนี้

1. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน
2. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีคุณธรรม
3. พฤติกรรมการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ด้านจิตมีความรู้
4. ระยะเวลาอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน
5. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน
6. รายได้
7. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านจิตมีเหตุผล
8. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Multiple Regression) ของนักเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะดังนี้

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านจิตมีเหตุผล
2. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีคุณธรรม
3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพอประมาณ
4. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีเหตุผล
5. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตมีความรู้
6. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตพอประมาณ
7. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน
8. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตมีความรู้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Multiple Regression) ของผู้บริหารพบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะดังนี้

1. ความสามารถด้านการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน
2. ความสามารถด้านการประยุกต์ในด้านจิตมีคุณธรรม
3. ด้านการบริหารแผนและงบประมาณ
4. ระยะเวลาที่อยู่ในการเรียน
5. ความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน
6. รายได้
7. ด้านการบริหารงานทั่วไป
8. ความสามารถด้านการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีความรู้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของครูผู้สอน ผู้เรียนและผู้บริหารตามความคาดหวังที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากทุกกลุ่มสาระมีค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรที่เหมือนกันคือ ด้านจิตพอประมาณ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากผู้เรียนเกิดทัศนคติในความเหนื่อยจากการเรียน และเกิดจากสภาวะตามกระแสทุนนิยมของกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดเป็นเหยื่อของกระแสดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2532) ที่ได้ให้ความหมายกระแสโลกาภิวัตน์ การรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งที่เกิดขึ้นในประเทศของตนเองและประเทศต่างๆ ในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อมเป็นการรับรู้ในเวลาใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะอยู่ ณ สถานที่ใดๆ โลกาภิวัตน์ นำมาซึ่งปัญหาต่างๆ จำนวนมาก ได้แก่ โลกาภิวัตน์เพิ่มปัญหาความไม่เท่าเทียมภายใน/ระหว่างสังคมต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้นไปอีก รวมถึงการสร้าง “ผู้ชนะ” และ “ผู้แพ้” จากความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยี (Digital Divide) และการพัฒนาตามกระแสของโลกาภิวัตน์นำมาซึ่งความเสี่ยง ความไม่แน่นอน และก่อให้เกิด “เหยื่อ” ของความเสี่ยงจากการพัฒนา ปัญหาการว่างงานและอาชญากรรม เป็นสาเหตุของปัญหาการแตกแยกระหว่างปัจเจกชน ชุมชน ประเทศ รวมถึงภูมิภาคต่างๆ ในโลกเนื่องจากความพยายามในการตัดวงจร/แสวงหาประโยชน์จากโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ปรียานุช พิบูลสรารุณ (2549) ได้กล่าวถึงการรับเอาแนวคิด แนวทาง ค่านิยมต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับวัตถุนิยมเข้ามาในประเทศโดยไม่ผ่านการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ย่อมมีผลทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาและเกิดการเอารัดเอาเปรียบในสังคม หรือการรับเอาค่านิยมการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อย้อมทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่รู้เท่าทันได้ และสอดคล้องกับ

กรมพัฒนาชุมชน (2549) ที่ได้กล่าวถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงดำรัสชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เมื่อปี 2540 และภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อรอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนฐานของทางสายกลาง และไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน ตัดสินใจและการกระทำ

ปัจจัยที่สำคัญที่ค้นพบว่าด้านการบริหารแผนและงบประมาณ ระยะเวลาที่อยู่ในการเรียนความสามารถในการประยุกต์ใช้ด้านจิตมีภูมิคุ้มกัน และรายได้ เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ กรมพัฒนาชุมชน (2549) ที่กล่าวว่าเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่แสดงถึงแนวทางปฏิบัติสำคัญรวม 3 แนวทาง คือ แนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ แนวทางการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง และแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแผนและงบประมาณที่นำไปสู่การปรับพฤติกรรมและระยะเวลาจะเป็นตัวกำหนดของพฤติกรรมนั้นๆ และสอดคล้องกับกระทรวงมหาดไทย (2551) ที่กล่าวว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการและหลักยึดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานชี้แนะแก่พสกนิกรในการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่เน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความสมดุลในยุคโลกาภิวัตน์ โดยที่ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ มีความพอดี และพอเพียงกับตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสนิยม มีลักษณะเป็นเศรษฐกิจสายกลางที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับความเป็นครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่นำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่จะลดความอยากลงสู่ระดับที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นปรัชญาที่ประกอบไปด้วยส่วนประกอบความพอเพียง ความมีเหตุผลและภูมิคุ้มกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกันจะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดไม่ได้ เศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่ง เป็นทั้งหลักคิดและหลักยึดของคนในทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคลคือการพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ระดับครอบครัว ได้แก่ การออม ระดับสังคม ประเทศชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความสามัคคี การดำเนินชีวิตตามวิถีไทย ความภาคภูมิใจในความ เป็นไทย การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จิตสาธารณะการแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อ ความเอื้ออาทร การประนีประนอม การใช้หลักคำสอนของทางศาสนา ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต

ความรับผิดชอบต่อสังคม การประยุกต์ใช้ และธรรมาภิบาล หลักคิดและหลักยึดตั้งกล่าว
เป็นลักษณะหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมใดสังคมหนึ่งแล้วจะส่งผลต่อกับสังคมนั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า

1.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ด้านจิตพอประมาณ เกี่ยวกับการนำ
ทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการใช้ซ้ำหรือการนำมาใช้ใหม่ ตามความคาดหวังมี
พฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าหรือหาเทคนิคในการจัดการเรียนรู้
เพื่อให้มีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างคุ้มค่าด้วยการใช้ซ้ำหรือการนำมาใช้ใหม่

1.2 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ด้านจิตพอประมาณเกี่ยวกับการเห็นความสำคัญของ
ภาษาต่างประเทศ ในการสืบค้น ค้นคว้าความรู้ข้อมูลจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตาม
ความคาดหวังมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูผู้สอนควรหาเทคนิควิธีการสร้างความ
ตระหนักหรือกระตุ้นให้นักเรียนเห็นประโยชน์ในการใช้ภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น

1.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ด้านจิตมีคุณธรรมที่จะนำไปสอดแทรก/บูรณาการเกี่ยวกับการมี
ความรู้และความเข้าใจการละเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ในท้องถิ่นมีพฤติกรรมอยู่ใน
ระดับน้อยดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง

1.4 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้านจิตมีคุณธรรมที่มุ่งเน้นการประเมินเกี่ยวกับการประเมินผลตาม
สภาพจริงมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับด้านการวัดผล
และประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ประเมินผู้เรียนได้อย่างตรงตามวัตถุประสงค์

2. ด้านนักเรียน

2.1 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านจิตมีความรู้เกี่ยวกับการมีความภาคภูมิใจ
ในความเป็นไทยมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับน้อย ดังนั้นนักเรียนควรกระตือรือร้น
ให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย

2.2 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้านจิตมีคุณธรรมเกี่ยวกับการมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้
รับมอบหมาย มีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับน้อย ดังนั้นนักเรียนควรหาโอกาสดูการ
ทำงานของคนที่ประสบผลสำเร็จที่เป็นตัวอย่างหรือได้รับรางวัลเพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมกับบุคลากรที่มีการดำรงชีวิตแบบอย่างเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นเป็นที่ยั่งยืนต่อไป
2. ควรทำการศึกษาวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ที่อยู่ในระดับน้อย ปานกลาง เพื่อหาองค์ความรู้ในการนำไปพัฒนาพฤติกรรมของบุคลากร ได้แก่ ครู นักเรียน และผู้บริหาร ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ควรทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะที่เป็นหน่วยงานสำคัญในการกำกับดูแล และให้บริการให้แก่ ครู และผู้บริหารเพื่อได้องค์ความรู้ที่จะเป็นแนวทางขับเคลื่อน แนะนำช่วยเหลือ ขยายผลแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แพร่หลายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. คู่มือปฏิบัติการ เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2549.
- กระทรวงมหาดไทย. แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สุภานุรักษ์ พริน ตั้งกรุป จำกัด, 2551
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2551.
- ปริญญ์ พิบูลสรารุณ. เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2549.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532.